

PREFAȚĂ

Domeniul întreprinderilor mici și mijlocii și a managementului acestora într-un mediu concurențial, complex și dinamic, constituie un subiect de mare interes prin importanța și locul pe care IMM-urile îl ocupă în structura economiilor naționale ale tuturor țărilor, prin valoarea economică, politică și socială a acestui sector. Aparent fără însemnătate datorită mărimii lor, legăturile teritoriale dintre IMM-uri, în continuă dezvoltare, fac din ele un factor important al dezvoltării economice zonale. Putem afirma că întreprinderile mici și mijlocii constituie astăzi, deopotrivă substanța sistemului economic și principalul său factor de reînnoire. Se poate întregi această imagine prin aserțiunea potrivit căreia, IMM-urile consolidează atractivitatea unei regiuni și pe cea a economiei naționale, datorită acestui fapt făcând obiectul politicilor guvernamentale în numeroase țări, dar mai ales în Uniunea Europeană.

Pe de altă parte, domeniul dezvoltării durabile este de mare actualitate din perspectiva identificării unor soluții pentru obținerea unei creșteri economice, fără a compromite însă capacitatea generațiilor viitoare de a subveni nevoilor proprii, așa cum se arată în bine-cunoscuta definiție formulată de Gro Harlem Brundtland. Dezvoltarea durabilă este în mod tradițional asociată cu voința politică și implicit, cu măsurile luate în mod public pentru a o atinge, însă, în această carte abordarea vine predominant din interiorul organizației, ca rezultat al acțiunilor managementului.

Noutatea lucrării rezidă așadar din asocierea celor două domenii de studiu, respectiv, abordarea dezvoltării durabile în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii, asociere care conferă noi conotații, ce evidențiază poziția ștachetei la care trebuie ridicată problematica managementului în general și a managementului IMM-urilor în particular, în lumea contemporană și mai ales în contextul agravant generat de situațiile de criză.

Volumul, structura, concluziile și modul de valorificare a cercetărilor întreprinse în domeniu, împreună cu interpretările, recomandările au fost astfel proiectate încât să aibă caracter aplicativ și să genereze impact și consecințe directe asupra practicii manageriale a IMM-urilor în relație cu

dezvoltarea durabilă, cunoașterii din partea stakeholderilor a forțelor și slăbiciunilor sectorului IMM, pe de o parte, dar și asupra politicilor publice în favoarea programelor de susținere și dezvoltare durabilă a IMM-urilor, pe de altă parte.

Astfel, lucrarea este compusă din 4 capitole, primele două realizând o analiză a conceptelor din domeniu, utilă pentru familiarizarea managerilor cu privire la tematica abordată. O parte importantă a lucrării este dedicată studiilor din surse primare, în scopul cunoașterii amănunțite a specificităților IMM-urilor în relație cu managementul sustenabil. Capitolul 4 se dorește un ghid de implementare a sustenabilității la nivel de întreprindere mică și mijlocie, contribuind astfel la dezvoltarea de propuneri de acțiuni coerente și concrete în direcția dezvoltării durabile, la identificarea modului optim de manifestare a managementului cu specificitate pentru dezvoltarea durabilă, precum și a efectelor acestuia în managementul IMM-urilor.

Lucrarea se adresează atât specialiștilor din domeniu, dar și decidenților din organizațiile partenere IMM-urilor, având ca obiectiv rezolvarea principalelor dificultăți cu care se confruntă IMM-urile astăzi. În încercarea noastră de a trata cât mai realist problemele fundamentale ale managementului durabil în cadrul IMM-urilor, sperăm că această lucrare va constitui o lectură utilă pentru cei interesați de întreprinderile mici și mijlocii și de managementul sustenabil al acestora, reprezentând un instrument frecvent utilizat de practicienii din aceste organizații sau din organizațiile partenere, și totodată un instrument actual și de perspectivă pentru economia și societatea românească.

Autorii

INTRODUCERE

Conceptul de dezvoltare durabilă se află prin natura lui, la intersecția a trei dimensiuni (numite în literatura de specialitate „triple bottom line”), care îi conferă un caracter pluridisciplinar: economic, social și de mediu. Unii autori au încercat chiar o ierarhizare a celor trei aspecte, stabilind că imperativele economice sunt implicite și că o afacere care degajă profit își poate pune apoi problema impactului pozitiv în mediu și în societate. Cu alte cuvinte, profitabilitatea trebuie să fie o premisă¹ pentru integrarea politicilor sociale sau de mediu în cadrul firmei.

Noțiunea de dezvoltare durabilă a evoluat constant de la conturarea acesteia în anii '70 și până în prezent, atât în accepțiunea sa abstractă, filosofică, cât și în cea practică, la nivel de companie. Transpunerea acestui concept la nivel de firmă este realizată prin intermediul responsabilității sociale a firmei (CSR sau Corporate Social Responsibility). Studii prealabile începerii prezentei cercetări ne arată că, la început, aceasta se manifesta în cadrul întreprinderilor prin donații caritabile (filantropie), menite să dovedească acționarilor angajamentul în problemele sociale actuale. Astăzi, conceptul evoluează de la dimensiunea «acționar singur» la o abordare «multi-stakeholder»². Aceasta include investitorii, angajații, partenerii de afaceri, clienții, instituțiile normative, comunitățile locale, mediul înconjurător și societatea în general.

¹ Henriques Adrian and Julie Richardson, *The Triple Bottom Line: Does It All Add Up? Assessing the Sustainability of Businesses and CSR*, Sterling VA: Earthscan, London, pp. 52-53, (2004).

² Banerjee M. Preeta and Shastri Vanita, *Social Responsibility and Environmental Sustainability in Business: How Organizations Handle Profits and Social Duties*, New Delhi: Response Books, p. 2, (2010).

Complexitatea acestui concept justifică o aplecare științifică asupra aspectelor acestuia. Figura alăturată arată locul antreprenoriatului sustenabil în societate și multitudinea interdependențelor cu componentele acesteia. Acesta se află la intersecția dintre interesul de business (economic) și nevoile de sustenabilitate, fiind influențat de provocările economice și sociale și generând la rândul său abordări inovative în management și producție.

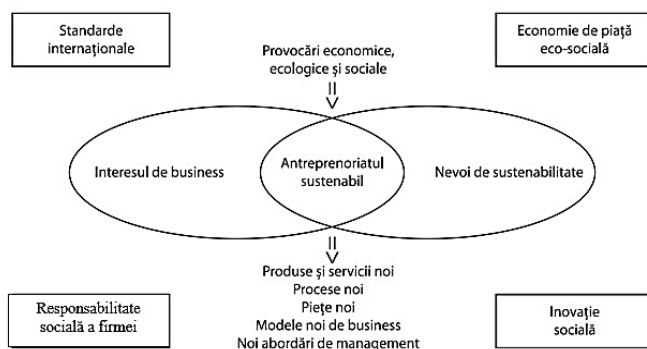

Figura 1-Locul antreprenoriatului sustenabil în societate
(adaptat după C. Weidinger³ et al.)

În contextul expansiunii tehnologiei informațiilor și a volatilității ridicate a mediului de afaceri și legislativ, organizațiile sunt într-o perpetuă evoluție și interdependență. Marea majoritate a acestora sunt întreprinderi mici și mijlocii, atât ca număr, cât și din punct de vedere a contribuției la produsul intern brut și la numărul total de angajați.

Ideea de la care pornește acest studiu este că avem nevoie de resursele și de creativitatea acestei comunități de afaceri, a întreprinderilor mici și mijlocii, pentru a avea o economie mai sustenabilă. La final, trebuie să ajungem la o situație în care orice firmă din lume, indiferent de locul unde activează, mărime și natura activității sale, înțelege că nu poate supraviețui pe piață⁴ și prospera, fără să includă în mod structural principiile sustenabilității în strategia sa. Lucrarea de față este deci consacrată modului cum poate fi integrată sustenabilitatea în

³ Weidinger Christina, Fischler Franz, and Schmidpeter Rene, *Sustainable Entrepreneurship. Business Success through Sustainability*, Berlin: Springer, p. 29, (2014).

⁴ Frederick Andreas et al., *A Simple Path to Sustainability. Green Business Strategy for Small and Medium-Sized Businesses*, Santa Barbara: Praeger, pp. 7-8, (2011).